

244

AZ ANTIKLERIKÁLIS IRODALOM NÉPSZERŰSÍTÉSE. (Budapest, 1961.)

Mintegy 150 oldalnyi terjedelemben figyelemre méltó bibliográfiai és módszertani útmutatót jelentetett meg az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtudományi és Módszertani Központja a fővárosi Szabó Ervin könyvtárral közös kiadásban. A bibliográfia megjelentetésének célját így foglalja össze a szerzői kollektíva: „E bibliográfia azért készült, hogy a némileg elfekvő, régebbi anyagot feltárja, a most jelentkező gazdag anyagot számbavegye, s ily módon hasznos segédeszköze legyen az antiklerikális és ateista propaganda munkának”.

A bibliográfia áttekintése után megállapíthatjuk, hogy e célnak megfelelő irodalomajánlást vettünk kezünkbe. A 150 oldalnyi útmutató hasznos tanácsokat ad az antiklerikális propaganda munkához. Többek között utal arra, hogy igen körültekintő tevékenységet igényel ez a jelentős népművelési, világnézeti nevelőmunka. Szinte embereként kell módszereinket válogatni, s szinte „személyhez szóló” irodalmat kell ajánlani könyvtárosainknak. S hadd tegyem mindjárt hozzá: ez nemcsak a könyvtárosok, hanem minden propagandista, előadó által megszívlelendő hasznos tanács. Antiklerikális propagandánkkal olyan emberekhez szólunk, akik alapvető politikai kérdésekben velünk egyetértenek, de akik még talán nem szabadultak meg vallásos világnézetüktől, s ha az egyház haladásellenességét lassanként fel is ismerik, az istenhittel szakítani nem tudták. Igen hosszú az út a vallásos világnézetűtől a materialista világnézetig. Ezen út különböző fázisainak megfelelően kell az irodalmat kiválogatnunk, s ehhez ad segítséget a bibliográfia.

A bibliográfia 6 fejezetre bontja az ajánlott irodalmat. Anélkül, hogy rangsorolást kívánnék tenni, néhány — a fejezetek között megjelölt — irodalomra külön utalni szeretnék. Az I. fejezet tartalmazza a marxizmus—leninizmus klasszikusainak jelentősebb írásait a vallásról és az egyházzal, mint pl.: Engels: „Feuerbach és a klasszikus német filozófia felbomlása”, vagy

Lenin: „Materializmus és empíriokritikizmus” c. műve. A II. fejezetben a kereszténység polgári kritikája található meg. E fejezetben található antiklerikális hagyományaink jelentősebb írásainak jegyzéke is, pl. Ady Endre: „A fekete lobogó”. Ady e műve már csak azért is kiemelkedő, mivel 1—2 írása megyénkkel kapcsolatos. Martinovics Ignác „Filozófiai írások”. A magyar jakobinus mozgalom egyik vezetőjének ateista írásait tartalmazó műve ez. A III. fejezet „A vallás kialakulása” címmel ad összefoglalást a népszerű nyelvezetű írásokon keresztül a tudományos felkészültséget igénylő írásokig. A IV. fejezet a „Tudomány és vallás” címmel olyan műveket ajánl, amelyek bizonyítják: a vallás mindig szembenállt a tudományokkal, s akadályozni igyekezett fejlődésüket, ha azok nem szolgálták az egyház céljait. Külön fejezet (az V.) ad gyűjteményt a Vatikán működésével kapcsolatos írásokról, amelyek bő tényanyagot adnak kezünkbe. Végül a VI. fejezet az antiklerikális propagandában felhasználható szép irodalmakat gyűjti össze korszakokként, s a függelékben jelzi az előkészületben lévő kiadványok jegyzékét. (Itt szerepel Burrows Millar: A holttengeri tekerccsek, amely igen nagy érdeklődésre tarthat számot).

Az egyházak mindig szembenálltak az emberi haladással, védtek a kizsákmányolást, üldözték a haladó gondolkodókat, s gondolatokat. A XVIII. században a felvilágosodás eszméinek képviselőit átkozták. Ma az egyházak tevékenységének középpontjában a XX. század egyedül tudományos és haladó világnézete — a kommunista világnézet elleni harc áll. Eredményesen csak akkor tudunk fellépni az évszázadok alatt az emberek tudatába beivódott vallásos nézetek ellen, ha sokrétű felkészültséggel rendelkezünk. E feladatunk megoldásához a maga szerénységével, de hozzájárul a bibliográfia is.

Az előbbieken utaltam arra, hogy a bibliográfia propagandisták számára is hasznos segítséget jelent. Hadd hűzzam alá: megyei, járási TIT-szerveink minden ismeretterjesztő munkása, a politikai szakosztályok tagjai mellett a természettudományi és társadalomtudományi szakosztályokban dolgozó aktívák, pártpropagandisták egyaránt